

**ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ**

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина вісімнадцята

Стенограма пленарного засідання

25 листопада 2023 року

Київ 2023

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ІХ СКЛИКАННЯ

ДЕСЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина вісімнадцята

Стенограма пленарного засідання

25 листопада 2023 року

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Субота, 25 листопада 2023 року)

Частина вісімнадцята

Звернення Голови Верховної Ради України Стефанчука Р.О. з нагоди 90-х роковин Голодомору 1932-1933 років – геноциду Українського народу	...6
Виступи:	
Голови Сенату Королівства Бельгія СТЕФАНІ Д'ОЗ	...9
Голови Сенату Чеської Республіки МІЛОША ВИСТРЧІЛА	...10
Голови Палати депутатів Чеської Республіки МАРКЕТИ ПЕКАРОВОЇ АДАМОВОЇ	...11
Спікера парламенту Фінляндської Республіки ЮССІ ХАЛЛА-АХО	...12
Спікера Сенату Республіки Ірландія ДЖЕРРІ БАТТІМЕРА	...13
Президента Парламентської асамблеї НАТО МІХАЛА ЩЕРБИ	...14
Виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...16
Відхилення проектів постанов Верховної Ради України: «Про скасування рішення Верховної Ради України від 09.11.2023 про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок (реєстр. № 10016-д від 16.10.2023)» (№ 10016-д-П)	...23

«Про скасування рішення Верховної Ради України від 09.11.2023 про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок (реєстр. № 10016-д від 16.10.2023)» (№ 10016-д-П1) ...25

«Про скасування рішення Верховної Ради України від 22.11.2023 про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань (реєстр. № 8313 від 27.12.2022)» ...27

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
25 листопада 2023 року, 13 година 5 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати України, прошу зайняти свої місця.

Шановні колеги, маю честь повідомити вам, що у пленарному засіданні беруть участь високі гості і друзі України. Прошу привітати Голову Сенату Королівства Бельгія Стефані Д'Оз (*Оплески*). Прошу привітати Голову Сенату Чеської Республіки Мілоша Вистрчіла (*Оплески*). Прошу привітати Голову Палати депутатів парламенту Чеської Республіки Маркету Пекарову Адамову (*Оплески*). Прошу привітати Співкеру парламенту Фінляндської Республіки Юссі Халла-Ахо (*Оплески*). Прошу привітати Співкеру Сенату Республіки Ірландія Джеррі Баттімера (*Оплески*). Прошу привітати Президента Парламентської асамблеї НАТО Міхала Щербу (*Оплески*). Прошу привітати Голову Комісії парламенту Естонської Республіки у закордонних справах Марко Міхкельсона (*Оплески*). Прошу привітати Голову Комітету Сейму Республіки Польща у закордонних справах Павела Коваля (*Оплески*). Прошу привітати Надзвичайного і Поважного Посла Ісландії в Україні Ханнеса Хейміссона (*Оплески*). Прошу привітати наших друзів (*Оплески*).

Шановні колеги, давайте ще раз подякуємо нашим гостям за те, що вони з нами у такий важкий, але важливий для нашої держави день (*Оплески*).

Шановні колеги, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, звертаю вашу увагу, згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою усі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформації щодо його початку, перебігу раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег неухильно дотримуватися прийнятого нами рішення.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву у пленарному засіданні, і ми маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття, розміщеної на робочому місці кожного з вас.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією я пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Слава Україні! Героям слава!

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу сідати.

До слова запрошується Голова Верховної Ради України Руслан Олексійович Стефанчук.

СТЕФАНЧУК Р.О., Голова Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні пані спікерки, панове спікери! Шановні народні депутати України! Шановні учасники нашого сьогоднішнього зібрання!

«Вже половіє жито,
В нього ж сторчма волосся:
Адже до хліба дожити
Не багатьом вдалося.
Ночі, пекельні ночі!
Він не засне до ранку...

Потім приходять мати
І промовляє з болем:
– Сину, пора вставати.
Сонце зійшло над полем.
Нам не лежитья в могилі,
Мертвим не до спочинку:
Хто ж колосочки милі
В полі догляне, синку?»

Шановні друзі, у цих болючих рядках з поеми «Хрест» українського письменника і правозахисника, засновника Української Гельсінської Групи Миколи Руденка відображаються знімки очевидця, австрійського інженера Александра Вінербергера, які залишаються основними і найдетальнішими фотосвідченнями Голодомору. Цими рядками сьогодні я хочу розпочати і своє звернення з нагоди 90-х роковин однієї із найбільших трагедій в історії українського народу і людства – Голодомору (і геноциду) 1932-1933 років.

Так, 90 років відділяє нас від цього свідомого і спланованого сталінським режимом масового вбивства українців. Але жодна хвилина не відділяє нас від болю наших співвітчизників, які зазнали лютої смерті від штучного голоду і репресій, що були заподіяні безжальною і злочинною комуністичною машиною.

Шановні друзі, я прошу хвилиною мовчання вшанувати пам'ять усіх українських жертв, яких забрав голод, організований тодішнім радянським режимом, а також усіх українських жертв, котрих забрали розв'язана сьогоднішнім тоталітарним режимом росії агресія і війна.

(Хвилина мовчання).

Шановні колеги, насправді у ХХ сторіччі Україна пережила не один, а три голодомори – 1921-1923, 1932-1933, 1946-1947 років. Але, безумовно, найстрашнішим і найжорстокішим був голод, холодний подих якого Україна відчуває і через 90 років. Жертвами злочину проти України і українського народу, який насправді став одним із найтяжчих злочинів імперської росії, її спадкоємця – Радянського Союзу й сучасної диктаторської росії путіна, стали мільйони українців. Трагедія полягає ще й у тому, що й досі достеменно не знаємо точної цифри осіб, які тоді загинули від цього страшного голоду. Чи це 3,9, чи 4,7 чи 7, чи 10 мільйонів. Не знаємо, бо радянський перепис 1937 року, оголошений, до речі, згодом шкідницьким, зафіксував аномальне скорочення населення.

Згідно з безглуздим планом перепис мав зафіксувати кількість населення близько 180 мільйонів на теренах тодішнього Радянського Союзу, але насправді було нараховано 162 мільйони. Це страшні цифри. Україна недорахувалася мільйонів своїх людей. Організаторів перепису 1937 року було страчено. Усі три голодомори – пекло, організовані комуністичною тиранією у виправно-трудовах, а, по суті, концентраційних таборах, були цілеспрямованою і добре організованою кампанією, щоб увігнати в землю та забуття будь-які спроби чи навіть наміри українського народу до волі, до свободи, до самостійного життя.

Друзі, вам це нічого не нагадує? Мені здається, що за 90 років нічого не змінилося. Сьогодні ми можемо чітко сказати, що непокараність держави-злочинця й виконавців її злочинної волі за злочини Голодомору і репресії визначила подальший перебіг подій, трагічних і небезпечних для України, Європи та світу вже сьогодні. Виріс монстр, який і сьогодні жорстоко і без жалю втілює кроваву політику сталіна – путіна. Якщо сталін морив українців голодом, мордував у Холмогорах, Архангельську, на Соловках, у Сандармоху, русифікував, ламаючи хребет нашої національної ідеї, то путін здійснив інфільтрацію росії практично в усі сфери життя незалежної України, прагнув заблокувати наш вступ до Європейського Союзу та НАТО, за допомогою своїх маріонеток намагався жорстоко придушити Майдан Гідності, анексував у 2014 році Крим й окупував частини Донецької та Луганської областей, здійснив повномасштабне вторгнення у лютому 2022 року, щодня нас вбиває, викрадає дітей, нищить критичну інфраструктуру, блокує морські коридори для вивезення українського збіжжя. Але є ще одна, на мій погляд, найбільш страшна паралель між цими подіями. Як нам належить відновити усі до одного імена тих, кого забрав сталінський голод, так маємо вшановувати усі відомі і поки невідомі українські імена тих, кого забрала путінська війна, окупація і терор. І саме тому Україна послідовно наполягає не лише на важливості належної правової, суспільної, моральної міжнародної оцінки подій 90-річної давнини, що нерозривно пов'язані з подіями, які ми переживаємо сьогодні, а й на глибинному усвідомленні того, що непокараність злочинів обов'язково породжує нові злочини, що відповідальність росії поширюється й на злочини Радянського Союзу, які вона ніколи не засудила й за які ні перед ким не вибачилася. І навіть сьогодні, в день нашої скорботи і пам'яті, коли вшановуємо пам'ять наших жертв, українці, кияни зокрема, зарубіжні лідери і гості опинилися під масованою атакою ворожих ракет і дронів (по Україні було випущено 75 ворожих дронів).

Шановні учасники зібрання! Попри невимовний біль і гіркоту втрат, сьогодні наші серця сповнені вдячністю тим народам, парламенти і уряди яких визнали Голодомор 1932-1933 років геноцидом українського народу. І цей процес не зупиниться (*Оплески*).

Шановні колеги, прості цифри. Дуже важливо, що коло наших партнерів, які визнали Голодомор 1932-1933 років саме як геноцид, впродовж 2022 і 2023 років зросло більше ніж удвічі у порівнянні з періодом з 1991 по 2021 рік. Цифри говорять самі за себе. З моменту проголошення незалежності України і протягом наступних 30-ти років Голодомор 1932-1933 років було визнано і засуджено 15-ма країнами світу, а протягом останніх двох років Голодомор 1932-1933 років як явище геноциду українського народу було визнано 17-ма національними парламентами, Парламентською асамблеєю Ради Європи та Європейським парламентом (*Оплески*).

Шановні колеги, високоповажні представники багатьох із цих парламентів сьогодні знаходяться в цьому залі. Тож давайте ще раз подякуємо їм за ту високу солідарність з Україною, яку вони продемонстрували (*Оплески*).

Дорогі друзі, сьогодні ми дуже часто згадуємо томи історії, яка, як усі ми добре знаємо, має властивість повторюватися. І дуже важливо завжди зробити вибір: чи ти по бік добра, чи по бік зла. Я завжди пишатимуся, що український народ, наші славетні Збройні Сили, сили захисту й оборони, Президент України, Верховна Рада України, кожен із вас, уряд України, а також присутні і не присутні сьогодні серед нас шановні зарубіжні гості, які представляють величезну міжнародну спільноту, зробили єдино правильний історичний вибір – стати на захист Батьківщини, допомагають змінювати життя України на краще, назавжди повернутися до кола цивілізованих європейських і світових націй. Що може бути більш правильним чи більш почесним?! А ті, що сіють смерть і горе, повірте мені, завжди опиняються на смітнику історії. Так було, є і так буде.

Дякую за увагу. Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати України! Шановні гості Верховної Ради України! Королівство Бельгія на парламентському рівні визнало Голодомор в Україні 1932-1933 років геноцидом українського народу 9 березня 2023 року. Я маю честь запросити до слова вельмишановну Голову Сенату Королівства Бельгія пані Стефані Д'Оз. Хочу особисто подякувати Стефані Д'Оз за рішення, прийняте вчора Сенатом, яким засуджується депортація українських дітей (*Оплески*).

СТЕФАНІ Д'ОЗ, Голова Сенату Королівства Бельгія. Шановний Голово пане Руслане! Шановні голови парламентів, члени парламентів! Дорогі друзі! Бракує слів, щоб передати те, як глибоко я вас шаную, як я рівняюся на вас і на всіх сміливих українських героїв, які щодня б'ються за свою країну, свою землю із надзвичайно грубим злом, що намагається не просто зруйнувати країну, а й все, за що ви боретеся, за що бореться вся Європа. Ви боронитеся, а ми будемо завжди вам зобов'язані.

Пане Руслане, я хочу вам подякувати за нагоду звернутися до вас безпосередньо. Сьогодні день не лише споминів, а й натхнення. Тож сподіваємося, що він дасть нам надію на майбутнє. Майже століття тому кремль намагався звести вас зі світу через геноцид українського народу. Сьогодні світ каже, що такого більше не буде. І коли кремль знову намагається звести Україну зі світу, ми дотримуємося своїх обіцянок: кажемо, що цього не буде, ми поруч з вами пліч-о-пліч. Після припинення вбивств завдяки перемозі, ви вийдете з тієї перемоги сильнішими, ніж дотепер. Ми всі розуміємо, що несемо відповідальність за те, щоб підтримувати цінності миру, демократії, свободи.

Коли я вперше бачила образи смерті у 2022 році – лютневі картини вбивств, руїн, що я могла робити у своїй маленькій далекій Бельгії?! Я бачила чоловіків і жінок, які підтримували ваших вояків, щоб країна трималася, допомагали пораненим, а інші прокидалися вранці і знову йшли на свою роботу, щоб також підтримати країну. Перед лицем потужного зла одна людина може не вистояти, але разом, гуртом, можна перемогти цілу імперію.

Є речі, що мене засмучують до глибини душі. Дмитро, 15 років, якого два роки тому всиновили. Росіяни сказали батькам, що на кілька тижнів відправляють його на відпочинок до табору, на відпочинок від того жаху, який самі розпочали. Батьки намагалися перешкодити цьому, але не змогли протистояти, і досі не знають, де син.

Богдан був депортований рік тому. Минулого тижня у нього був день народження, але відсвяткувати не вдалося, тому що замість святкового торту та вечірки він отримав листа від російського уряду про те, що йому 18 років і він мусить іти до московського війська. Найімовірніше, його відправлять до України, але не додому, а битися зі своїми рідними, вірними земляками. Це цілковите викривлення правди та істини.

Богдан такий не єдиний. Понад 20 тисяч українських дітей перебувають під загрозою, росіяни можуть їх покласти на вівтар путінських намірів. Ми вже знаємо про мільйони зниклих під час Голодомору. Запитую себе: що можу зробити, чим зарадити? Наша робоча міжпарламентська група працює. Я вважаю, моя роль полягає в тому, щоб повернути викрадених дітей додому. Від самого початку навали ми думаємо про те, що ніхто не може і не повинен мовчати. Усі в Європі, у світі мають підтримати вас. Добрі серця, яких в цьому світі є чимало, всі разом маємо зробити все, що в наших силах, щоб повернути цих дітей додому. І коли ми їх повернемо, маємо дати їм мир, добробут, безпеку, світ без війни, без путіна (*Оплески*).

Дорогі мої друзі, саме вчора бельгійський Сенат проголосував за резолюцію, щоб повернути цих дітей додому (*Оплески*). Але самої резолюції недостатньо, ми і наша країна будемо робити більше. Ви маєте нашу беззаперечну підтримку, нашу дружбу, нашу постійну допомогу. Я хочу передати вам цю резолюцію. Сподіваюся, це наблизить ще на один крок мирний час і повернення українських дітей додому.

Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Ваша Високоповажносте! Дякуємо за цей чудовий виступ, за прийняті постанови на підтримку України.

Шановні народні депутати України! Шановні гості Верховної Ради України! Сенат Чеської Республіки своїм рішенням визнав Голодомор 1932-1933 років в Україні геноцидом українського народу 14 грудня 2022 року.

Я маю честь запросити до слова вельмишановного Голову Сенату Чеської Республіки Мілоша Вистрчіла (*Оплески*).

МІЛОШ ВИСТРЧІЛ, Голова Сенату Чеської Республіки. Шановні пані та панове! (*Оплески*). Дорогий, Руслане! Я говоритиму чеською, бо це в мене йде від серця. Уперше я стояв тут у серпні 2021 року з нагоди відкриття інавгураційного саміту Кримської платформи. Ми представляли Чеську Республіку, висловили свою підтримку вам у боротьбі проти окупації росії, російської окупації Криму. Ми прийняли рішення підтримувати вас.

Вдруге я стояв тут у квітні 2022 року (*Оплески*). Тоді минуло менше ніж два місяці після продовження російського вторгнення в Україну. Я бачив Бородянку, Бучу, побував в Ірпені. Тоді зі мною був сенатор Їржі Ружічка, сьогодні тут присутня заступниця Голови Сенату Їтка Сеїтлова. Я бачив ті жахіття, які вчиняє російський агресор, а також бачив надзвичайну гордість і відвагу українських людей. І тоді я дозволив собі від імені чеського Сенату передати Голові Верховної Ради України Руслану Стефанчуку, моєму другу, найвищу нагороду Сенату – срібну медаль. Але цього замало, знаю, ви заслуговуєте золотої медалі, ви заслуговуєте нашої шани за вашу відвагу, завзятість, за вашу боротьбу за свободу і демократію. Ви воюєте не лише за Україну, а й за всю Європу й цілий світ. Я дуже вам дякую (*Оплески*).

Сьогодні я тут втретє, щоб пригадати, що продовження російського вторгнення в лютому 2022 року не є першим злочином росії щодо України, їх було набагато більше. Сьогодні ми вшануємо пам'ять жертв Голодомору, організованого сталінським режимом для українського народу, щоб його знищити. У грудні 2022 року, дванадцять місяців тому, ми прийняли рішення визнати Голодомор геноцидом українського народу (*Оплески*).

Ми як сенатори, загалом Чеська Республіка думали як можемо вам максимально допомогти, що можемо зробити. Ви у нас маєте величезну підтримку, але, знаю, вам необхідна зброя. Зброю в парламент я вам принести не міг, але приніс ось це. Не бійтеся, це не граната. Я вам приніс свічку. Ці свічки

роблять і молоді чехи, і похилого віку, сеньйори, волонтерські організації. Такі свічки ми використовували під час Другої світової війни. Її достатньо для того, щоб було тепло в кімнаті, на ній можна навіть підігріти чай. Ці свічки дадуть вам тепло і світло, а цього Україні треба багато (*Оплески*). Таке світло і тепло я вам сьогодні привіз з Чехії. Свічка є символом, але, повірте мені, світла і тепла для вас у наших серцях набагато більше. Ми думаємо весь час про вас. Ви – герої, ви воюєте не тільки за себе, а й за всіх нас, за Європу. І так думаю не лише я. Зараз я хочу від імені всієї Чеської Республіки передати цю свічку Руслану.

Будь ласка, Руслане, візьми цей символ тепла і світла.

Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дорогий Мілоше, дякую, Ваша Високоповажносте.

Шановні народні депутати! Шановні гості Верховної Ради України! Палата депутатів Чеської Республіки своїм рішенням визнала Голодомор 1932-1933 років в Україні геноцидом українського народу 6 квітня 2022 року.

Я маю честь запросити до слова вельмишановну Голову Палати депутатів Чеської Республіки пані Маркету Пекарову Адамову. Будь ласка (*Оплески*).

МАРКЕТА ПЕКАРОВА АДАМОВА, Голова Палати депутатів Чеської Республіки. Шановний пане Голово! Шановні народні депутати України! Шановні спікери та представники національних парламентів! Пані та панове! Дозвольте мені подякувати, за те що ви прийняли нас тут, у цьому історичному та символічному місці, де Україна оголосила свою незалежність, і де ми будемо голосувати за членство, сподіваємося, як у Євросоюзі, так і в НАТО. Я в цьому переконана! (*Оплески*).

Для мене велика честь, я зворушена можливістю звертатися до вас з нагоди 90-х роковин Голодомору – однієї із найбільших трагедій в історії людства. У країні, яку називали житницею Європи, близько 7 мільйонів українців померли від голоду, організованого жорстоким сталінським режимом. Чому сьогодні це важливо? Чому важливо те, що сталося понад 90 років тому? Насправді це важливе питання, тому що володимир путін намагається повернути так звану славу історію Радянського Союзу і російської імперії в джерело своєї легітимності. Минуле стало одним із найважливіших фронтів поточної війни. Ми мусимо виграти на цьому фронті, тому що правда на нашому боці. Не було нічого славного в тому, що відбувалося в Україні під час зими 1932 року. Це була спроба знищити українську націю. Це було не вперше і не востаннє в історії, коли росія намагалася досягти цієї цинічної мети. І я пишаюся тим, що обидві палати Чеського парламенту чітко й відкрито назвали Голодомор тим, чим він був насправді, – актом геноциду проти української нації.

Ми не можемо дозволити путіну фальсифікувати історію, ми повинні виграти війну за минуле. Водночас маємо зробити все, що в наших силах, щоб виграти війну за майбутнє. Війна, яка зараз точиться, – це ще одна спроба

знищити українську націю. Але це і спроба зламати дух усієї спільноти демократичних країн, усіх нас, представлених тут, і націй, які ми представляємо. Усі ми готові виділити належні ресурси для забезпечення перемоги, інакше альтернатива – це перемога диктаторства, руйнування і ненависть.

У цьому контексті я хотіла б висловити своє захоплення сміливими українцями. Ви несете тягар відповідальності за майбутнє Європи. І ми вдячні вам, ми вас не підведемо (*Оплески*).

Дозвольте мені ще додати. Мілош Вистрчіл приніс свічку, а я думаю, ми маємо дати вам більше зброї. Можу вам пообіцяти, ми й надалі це робитимемо.

Дякую. Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Щиро дякую, дорога Маркетто. І особливо хочу відмітити, в цьому році завдяки Маркеті ми блискуче провели Другий Парламентський саміт Міжнародної Кримської платформи. Прага була чудовим майданчиком для того, щоб питання України завжди були на порядку денному. Тому ще раз дякую, Ваша Високоповажносте! (*Оплески*).

Шановні народні депутати України! Шановні гості Верховної Ради України! Більшість членів парламенту Фінляндської Республіки поставили свої підписи під заявою про визнання Голодомору 1932-1933 років в Україні геноцидом українського народу. Сьогодні я маю честь запросити до слова вельмишановного Спікера парламенту Фінляндської Республіки Юсси Халла-Ахо (*Оплески*).

ЮССИ ХАЛЛА-АХО, Спікер парламенту Фінляндської Республіки. Шановні пане Голово, народні депутати України! Моя країна Фінляндія 30 листопада 1939 року стала жертвою російських імперіалістичних амбіцій. Події 24 лютого минулого року – неспровоковане вторгнення і бомбардування українських міст – пробудили в нас болючі спогади власного історичного досвіду з нашим східним сусідом. Великим розчаруванням було те, що, попри весь наївний оптимізм після холодної війни, ментальність та характер російської держави не змінилися. Як тоді, так і сьогодні, вона не поважає ні міжнародного права, ні своїх зобов'язань, не цінує життя ні своїх, ні чужих, вважає, що має право вето на вибір своїх сусідів, право вето навіть на їх існування. Росія поважає і розуміє силу, тому на російський імперіалізм треба відповісти силою.

На початку, у перші дні війни, мало хто на Заході вірив, що Україна здатна протистояти російському наступу. Своєю героїчною боротьбою українці не тільки заслужили повагу всього цивілізованого світу, а й дали нам сміливість діяти (*Оплески*).

Рішення про допомогу приймаються надто повільно, але вони приймаються. Станом на сьогодні Фінляндія надіслала Україні 20 пакетів військової допомоги, і ми будемо вас підтримувати так довго, як це буде потрібно (*Оплески*).

Шановні народні депутати! Жертвами тих самих імперіалістичних амбіцій були і ті мільйони людей, які втратили своє життя під час Голодомору 1932-1933 років. Наш парламент, на відміну від багатьох інших, ніколи не видавав декларації про історичні події. У нас навіть немає процедури для цього. Але минулого тижня глави всіх дев'яти парламентських фракцій разом з переважною більшістю депутатів підписали спільну заяву, в якій констатується, що є підстави вважати Голодомор геноцидом українського народу, скоєним радянською владою, і його слід називати таким, тобто геноцидом (*Оплески*). Учора я передав цей документ Голові Верховної Ради України пану Стефанчуку.

Пані та панове, для мене величезна честь стояти тут перед вами сьогодні. Нехай час загоїть рани. Життя переможе!

Слава Україні! (*Гучні оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, це був Спікер парламенту Фінляндської Республіки Юссі Халла-Ахо.

Дякую, дорогий друже, за блискучу українську мову. Блискучу! Дякую, Юссі.

Шановні народні депутати України! Шановні гості Верховної Ради України! Сенат Республіки Ірландія своїм рішенням визнав Голодомор 1932-1933 років в Україні геноцидом українського народу 24 листопада 2022 року.

Я маю честь запросити до слова вельмишановного Співкера Сенату Республіки Ірландія Джеррі Баттімера.

ДЖЕРРІ БАТТІМЕР, Спікер Сенату Республіки Ірландія. Добрий день! Я дуже радий бути з вами. Шановні колеги! Дорогі друзі! Пане Голово! Дякую вам за честь, за запрошення бути разом з вами в цей день. Увесь світ дивиться на вас, дивиться на те, як ви, народні депутати України, виявляєте хоробрість, мужність, ваше лідерство.

Вашу країну 90 років тому спіткала біда, яка вирвала серце і зламала дух, але народ непереможний. Сьогодні ми маємо незаконну агресію проти вашої країни, що також є великим випробуванням. Але ми віримо в те, що здолаємо і це.

Шановні друзі, я дуже радий сказати вам, що торік, у листопаді, ми ухвалили резолюцію про підтримку вашого народу, і ми стоїмо з вами пліч-о-пліч. Пане Голово, ваш поступ у всьому світі демонструє пристрасть і снагу українського народу, ми схилиємося та складаємо шану вашій мужності (*Оплески*). Це легко бути тут і виступати від інших парламентів. Переїзд потягом – це ніщо проти того, що доводиться переживати вам через цю навалу. Ми приїхали, щоб згадати тих мужніх оборонців України, які зараз воюють у складі ваших сил безпеки і оборони (*Оплески*). Ми вшановуємо пам'ять тих, хто заплатив своїм життям, і вітаємо тих, хто зазнав поранення. Ми з вами подумки, ви в наших серцях!

Шановні друзі, сьогодні ми вшановуємо подію, і я як ірландець знаю, що це таке. Ми також пережили голодомор у нашій країні, багато людей загинуло,

країну захопили, а цьогоріч ми святкуємо 25 років мирної Страсної п'ятниці. Ми вітаємо мир у наших родині і дякуємо тим, хто долучився до того, щоб ірландці жили. Нам, парламентаріям, не треба плутатися, не треба бути спантеличеними, ми засуджуємо навалу, агресію російської федерації, за будь-якої нагоди маємо засуджувати її (*Оплески*).

Я хотів би звернутися до всіх присутніх. Ми маємо відхиляти ту думку, що напад на Газу – це те саме, що й напад на Україну. Це не так. Я як гордий європеєць вітаю Європейський Союз з ухваленням рішення про надання Україні зеленого світла для швидкого здобуття членства в ЄС. Вітаю Україну з практичним виконання рекомендацій Європейського Союзу.

Також я хотів би привітати тут деяких друзів з Парламентської асамблеї Ради Європи, які приїхали з далека і виступають тут від своїх народів.

Ми живемо у світі, що палає, ми маємо тяжкі злидні, продовольство, енергетика спрямовуються на зброю для захисту від російської федерації. Це неморально і незаконно. Коли житниця всього світу – Україна – переживає тяжкі часи, є труднощі з продовольством. Наразі і в усьому світі є непевність щодо того, чи вистачить усім харчів. Тому я хочу привітати українську гуманітарну продовольчу програму, офіційно запущену Президентом України Володимиром Зеленським.

Шановні друзі, завершуючи свій виступ, хотів би сказати, що я почуваюся дуже скромно тут. Ви стільки робите для свого народу, народ вас так потребує. Іноді вам здається, що вас не чують, що до вас не дослухається світ. Але, запевняю вас, це не так. Ви нам потрібні, як ніколи. Дякую вам за те, що підносите український стяг, що ділитесь своєю історією зі світом, а найважливіше, як парламентарії служите своєму народові. Коли ви обиралися, мабуть ніхто із вас не думав, що опиниться в такій ситуації, як зараз. Я сердечно дякую вам.

На завершення хочу сказати, що ваші послы в усіх країнах роблять неймовірну роботу. А наша пані посол робить дуже багато тут. Я хочу подякувати пані Гілі за те, що вона так чудово виконує обов'язки посла і за роботу через посольство Ірландії тут.

Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ваша Високоповажносте! Дорогий Джеррі, ще раз дуже дякую вам за цей блискучий виступ.

Шановні народні депутати України! Шановні гості Верховної Ради України! Маю честь запросити до слова вельмишановного Президента Парламентської асамблеї НАТО Міхала Щербу. Будь ласка (*Оплески*).

МІХАЛ ЩЕРБА, Президент Парламентської асамблеї НАТО. Пане Голово, дорогий Руслане! Шановні спікери парламентів! Ваші високоповажності! Шановні колеги! Пані та панове! Ми зібралися тут сьогодні, щоб згадати про жертв геноциду. Радянський режим 90 років тому виморив голодом українців. Моя країна Польща була серед перших, які визнали Голодомор геноцидом.

Відтоді чимало країн приєдналося до нас, і, я сподіваюся, ще більше приєднається, я заохочую їх до цього у Парламентській асамблеї НАТО, тому що історія має значення, правда має значення і справедливість має значення. Ми згадуємо жертв Голодомору, жахливо бачити повернення російського зла, яке розпочалося 90 років тому, воно знову присутнє. Це агресія, від якої Україна так сміливо захищається.

Сьогодні українці б'ються також і за нашу демократію, і нашу свободу. Ми вдячні вам за цю боротьбу зараз і будемо вдячні завжди (*Оплески*).

Я хотів би висловити шану, як вже зробили мої колеги, полеглим героям України, усім чоловікам і жінкам у формі, які б'ються з російською агресією. Героям слава! (*Оплески*).

Колеги, щоразу, коли ми забуваємо про злочини минулого, ми відкриваємо шлях до більшої кількості злочинів і геноцидів. Радянський Голодомор і російський терор нагадують про те, що криваве зло повертається, якщо його не зупинити і не покарати. Те, що намагався зробити сталін з українцями, і йому це не вдалося, сьогодні повторює путін, але ми не можемо дозволити йому досягти успіху. Як Президент Парламентської асамблеї НАТО я хочу чітко наголосити: якщо ми не мобілізуємо достатньо ресурсів, щоб допомогти Україні відбитися від агресора сьогодні, члени НАТО заплатять набагато вищу ціну завтра. Росія – це імперіалістична держава – вигнанець і вона вже веде всесвітню гібридну війну проти НАТО, атакує Європу. Ми маємо прокинутися в цій реальності, в цьому не може бути затримки.

Колеги, росія думала, що може знищити Україну як незалежну державу. Їй це не вдалося, і тепер наша відповідальність допомогти Україні не тільки вижити, а й процвітати як країні. У Парламентській асамблеї НАТО, а також у Польщі є готовність допомагати Україні у її відновленні на шляху до процвітання. Ми маємо запропонувати нашу повну підтримку Формули миру Президента Зеленського й підтвердити, що не може нічого вирішуватися про Україну без України. Ми маємо збільшити і прискорити військову підтримку. Цього року ми мали б засвоїти уроки, якою є ціна за те, що ми постачаємо замало і запізно (*Оплески*). Також ми повинні забезпечити більше фінансування для відновлення України, цього року маємо розпочати заходи з відновлення економіки, підтримки інновацій. Українці вже довели, які вони інноваційні люди. Звичайно, фінансова ціна висока, але за це мусить заплатити росія, путін і його прибічники. Я заохочую колег у Парламентській асамблеї НАТО створити юридичні рамки, щоб дозволити використання заморожених активів росії якнайшвидше (*Оплески*).

Також пам'ятаємо і те, чого найбільше боїться путін, – успіх України як демократії. Ми мусимо працювати разом, щоб були міцними демократія, армія, економіка і була перемога України (*Оплески*).

Шановні колеги, тих, які вчинили Голодомор, не покарано, але не можуть злочини росії залишатися непокараними. З першого дня ми підтримували створення спеціального трибуналу, щоб притягнути росію до відповідальності за розв'язання загарбницької війни, за всі злочини проти людяності, проти народу

і геноцид, зокрема жахливу депортацію українських дітей, а також за атаки на критичну інфраструктуру, довкілля, ядерні об'єкти. Росія за нинішнього режиму є терористичною державою. Атакуючи зернову інфраструктуру, російський режим так само як і радянський, використовує голод як зброю. Тому його потрібно притягнути до відповідальності, а Україна заслуговує на справедливість.

Шановні колеги, останні опитування *NDI Ukraine* показали, що 89 відсотків українців за приєднання України до НАТО. Як Президент Парламентської асамблеї НАТО я особисто зобов'язуюся допомогти вам у цьому (*Оплески*). Знаю, шлях до НАТО є складним, але є 227 днів до саміту НАТО у Вашингтоні, і за цей час ми маємо зробити все, що в наших силах. Я обіцяю вам, що мобілізую Парламентську Асамблею НАТО і подвою зусилля для того, щоб підтримати членство України в НАТО (*Оплески*).

Україна є нашим союзником. Україна має зайняти місце в сім'ї НАТО. Друзі, союзники, наша підтримка України не може закінчитися! Демократія і свобода переможуть! Справедливість переможе! Україна переможе! Слава Україні! (*Оплески*).

Насамкінець хочу сказати, що мені дуже подобаються ось ці два прапори. Третій прапор також сюди пасує. Руслане, цей прапор для тебе (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, дорогий Міхале. Цей прапор дуже пасує до тих двох, які вже тут знаходяться. Сподіваюся, незабаром на наших столах з'явиться три прапори. Дякую. Це наша спільна робота (*Оплески*).

Вельмишановні колеги, наші гості ще побудуть у залі, щоб послухати виступи представників фракцій і груп, які ми запланували.

Наразі хочу повідомити, що сьогодні день народження у нашого колеги народного депутата України Олега Івановича Кулініча, групи «Довіра». Давайте привітаємо іменинника і побажаємо йому міцного здоров'я, плідної роботи, якнайшвидшої перемоги України (*Оплески*).

Шановні народні депутати, на засіданні Погоджувальної ради ми домовилися в цей день надати час (до 3 хвилин) для виступів уповноважених представників депутатських фракцій і груп.

Прошу представників фракцій і груп записатися на виступи.

Княжицький Микола Леонідович, фракція політичної партії «Європейська солідарність».

Петро Олексійович Порошенко. Будь ласка.

ПОРОШЕНКО П.О., член Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! *Dear my friends: dear Marek, dear Michal, dear Pavlo – everybody! Thank you very much indeed for your solidarity* (Шум у залі).

Вчіть англійську. Це коли-небудь припаде вам до вподоби.

Хочу наголосити, сьогодні, поки деякі думають, як розколоти суспільство, я повертався з фронту. Цієї ночі була доставлена найбільша партія оборонної техніки. Коли ми в'їжджали в Київ, почули повітряну тривогу, почули звуки шахедів, почули роботу зеніток і нашої ППО, яку ми створили в 2014 році і яка вже 10 років захищає Київ та Україну. Думаю, це був спеціальний подарунок від росії на честь 90-ї річниці Голодомору. Не змиряться. Так само символічним стало і знесення на окупованій Херсонщині пам'яток жертвам Голодомору. Хочу наголосити, що перед вторгненням на кордонах України була сконцентрована не лише військова техніка, а й зерновози, щоб з перших годин вторгнення вивезти українське збіжжя.

Минуло 90 років. Чому нам все ще важливо притягнути до відповідальності тих, хто влаштував Голодомор та їх нащадків, тих, хто продовжує це зараз? Тому що непокаране зло повернеться. Уявіть собі, всього 17 років тому в цьому залі було прийнято рішення про визнання Голодомору геноцидом з запасом лише в два голоси. Яку відстань ми пройшли з того часу!

Росіянам не потрібні наші ні Донбас, ні Крим, ні Запоріжжя, ні Херсон. Росіянам потрібні життя українців. Чим зараз ми відрізняємося від трьох етапів Голодомору? Тим, що вміємо захищатися, разом з нашим партнерами ми створили Збройні Сили, за що хочу висловити їм слова подяки.

Дякую закордонним гостям! Дякую Збройним Силам України! Дякую українському народу! Ми перемаємо! Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату України Гузю Ігорю Володимировичу, депутатська група «Партія «За майбутнє».

ГУЗЬ І.В., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 19, Волинська область, самовисуванець).* Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГУЗЬ І.В. Друзі, ви знаєте, Голодомор – це маркер для української нації. Але є одна відповідь, яку, на жаль, не кожен може дати. Хто все-таки є організатором Голодомору? Хтось скаже, що сталін. Хтось скаже, що радянська імперія. Хтось скаже, що Комуністична партія. Але насправді ми всі повинні розуміти, що організатором Голодомору є росія, яка знищувала, знищує і хоче знищити в зародку українську націю. Тому кожен в Україні, кожен у світі, кожен із наших партнерів має пам'ятати і знати, що саме росія сотнями років фізично знищує українців, знищує нашу мову, культуру, нашу ідентичність.

Ми, парламентарії, у великому боргу перед мільйонами тих, які загинули, померли від Голодомору. Знаєте, чому? Тому що одним із ключових організаторів Голодомору був Петровський, а в нас на сьогодні є Дніпропетровська область, і це виклик нам – ми за 30 років не змогли перейменувати цю область. Так, ми перейменовували місто, але не область. Я глибоко переконаний, що або цей, або наступний парламент відразу після перемоги над російською федерацією виправить цю нікчемну історію, коли прізвище людини, яка вбивала мільйони українців, залишається в назві однієї із ключових областей нашої країни.

Шановні друзі, останні опитування також показують, що нація повністю консолідована, понад 90 відсотків розуміють, що таке Голодомор, що його організатором була росія. Лишається тільки позбавитися впливу росії на Україну в різних аспектах. Сподіваюся, наш парламент разом із Збройними Силами України, разом з нашими партнерами на міжнародному рівні зможе це зробити найближчим часом.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякую.

Слово надається народному депутату Юрченку Олександр Миколайовичу, депутатська група «Відновлення України».

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні президіє, колеги! Вельмишановні гості! Сьогодні, коли ми вшануємо 90-ті роковини Голодомору, розуміння жаху цих нелюдських подій лише збільшується. У війні проти України російська федерація вдається до системного терору та прагне будь-якою ціною повторити голод знову, використовуючи його як зброю з метою знищення української нації, як це було тоді і як це відбувається сьогодні.

Голодомор 1932-1933 років став частиною систематичної політики злочинного кремля, спрямованої на придушення української свідомості. Ця політика включала в себе конфіскацію хліба, іншого продовольства та експорт до останньої зернини з України за кордон.

Радянський режим спровокував геноцид, що був виразником його тотальної аморальності та жорстокості. Москва безжально загубила мільйони людських життів, тих, хто помер від голоду, і тих, хто не народився.

Важливо завжди пам'ятати, що Голодомор 1932-1933 років не був природною катастрофою або якимось суб'єктивним чинником. Це була рукотворна трагедія, що мала на меті лише одне – знищити українську націю, яка, як тоді, сотні років, так і сьогодні чинить опір московії та її представникам, котрі весь час за всю історію нашої держави займалися лише одним – її знищенням: фізично вбивали, морили голодом, просто знищували.

Хочу висловити вдячність усім державам світу, які приєдналися до визнання Голодомору 1932-1933 років геноцидом української нації. Варто відзначити, що саме сучасна російська агресія посилила рух з поширення правди про Голодомор 1932-1933 років. Пам'ять про Голодомор має служити... (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Слово надається народному депутату Павленку Юрію Олексійовичу, депутатська група «Платформа за життя та мир».

ПАВЛЕНКО Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Високоповажні гості українського парламенту! Шановний пане Голово! Шановні колеги! Шановне українське суспільство! Так, сьогодні ми вшануємо пам'ять мільйонів українських громадян, які стали жертвами Голодомору як акту геноциду проти нашої нації, згадуємо кожного і робимо все, аби це не повторилося.

За сотні років проти нашої нації було вигадано і застосовано безліч способів геноциду один доповнював інший. Але Голодомор, найжахливіший з точки зору повільного катування людини, доводить відсутність будь-яких ознак людяності у катів, які знищували українську націю 90, 150, 300 років тому і намагаються знищити її сьогодні. Російська імперія, Радянський Союз, будь-яка інша назва, але, на жаль, наш північний сусід завжди хотів нас знищити. Зараз, через 90 років після тих трагічних подій, відбувається чи не найкривавіший акт геноциду проти української нації. Проте на відміну від подій 90 років тому ми маємо можливість боротися, захищатися, маємо свою державність, органи влади, Збройні Сили, маємо підтримку світу, якої ніколи не було за 350 років боротьби з російською імперією, і це нам дає надію і впевненість у нашій перемозі. Єдність українського суспільства, потужність і спроможність українських Збройних Сил, підтримка світу, яку, зокрема демонструють і сьогодні гості українського парламенту, доводять, що Україна перемаже.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народній депутатці Третьяковій Галині Миколаївні, фракція «Слуга народу».

Мережко Олександр Олександрович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні друзі! У міжнародному праві геноцид називають злочином злочинів, тому що вбивство цілого народу є найтяжчим злочином. Голодомор

початку 30-х років був справжнім жахливим геноцидом, скоєним тоталітарним російським комуністичним режимом проти українського народу з метою його знищення. Тоді світ, на жаль, не зупинив цей злочин. Сьогодні росія – тоталітарна геноцидна імперія – продовжує політику геноциду проти українського народу, і в цьому немає жодного сумніву. І, коли росія в 90-ті роковини Голодомору – (геноциду) навмисно обстрілює ракетами і дронами українські міста, це жахлива символіка.

Чи винесло людство урок з кривавого ХХ століття? Стаття 1 Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього від 9 грудня 1948 року говорить, що обов'язком кожної держави є запобігання геноциду, оскільки це злочин проти всього людства, проти кожної країни, проти кожної людини. Не можна бути нейтральним перед лицем такого злочину, як геноцид. Країни, які вдають із себе нейтральні держави, тим самим потурають вчиненню цього злочину. Допмагаючи Україні як жертві геноциду, як жертві агресії, держави світу виконують свій обов'язок за міжнародним правом і свій моральний обов'язок перед українським народом і світом. І, якщо людство винесло важливий урок з кривавого минулого, держави світу зроблять усе, щоб зупинити злочин геноциду, який російська імперія вчиняє зараз, покарати агресора. Тільки тоді ми зможемо говорити, що у людства є майбутнє. яке базується на справедливості і праві.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Соболеву, фракція «Батьківщина».

Будь ласка, Сергію Владиславовичу.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Шановні керівники парламентів! Шановні дипломати! Шановне керівництво Світового конгресу українців! Шановні колеги! (*Оплески*). Мільйони вбитих голодом, знищені тисячі і тисячі фермерів потужних селянських господарств, вивезене зерно, що призвело до найстрашнішого голоду в 1933 році, – це все наслідки чіткої російської кампанії з геноциду української нації. І цей злочин скоювався не лише на споконвічних територіях України. Подивіться дані щодо Кубані, Білгородщини, Курську. Там так само знищувалися українські фермери і селяни, які склали значну частину, а на окремих територіях в тих регіонах їх проживала більшість. Ми не маємо права все це забути! Допоки не встановимо ім'я кожного дорослого або дитини, які лежать зараз у землі, ми не маємо права забути про цю страшну трагедію. Але не маємо права забути про неї і сьогодні, коли нащадки сталіна – путін і його банда чітко знають, що роблять, пробуваючи знищити голодом Україну, Африку, Азію і весь світ. Вони розуміють, що роблять. Тому ми всі разом – наші

гості, парламенти світу, уряди, які розуміють це, повинні чесно сказати: як країни НАТО не побоялися прийняти до свого складу Фінляндію, дати зелене світло Швеції, так само вони не повинні боятися прийняти Україну до складу НАТО і Європейського Союзу. Думаю, це буде достойна відповідь всім тим, хто сподівається нас розколоти і зробити все можливе, щоб ми ніколи не були об'єднані.

Особливо хочу звернутися до представників Світового конгресу українців. Вони як ніхто це знають, в їх пам'яті близькі і рідні, ті, хто тікав від Голодомору, вони – носії того, що далі розповсюдилося по всьому світу: українське селянство, українські винахідники, українські інженери.

Слава Україні! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Бакунцю Павлу Андрійовичу, депутатська група «Довіра».

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Шановний пане Голово! Шановні пані та панове, спікери, представники міжнародних партнерів! Шановні дипломати, особливо керівництво Світового конгресу українців! Шановні народні обранці! Дорогий український народе! У цей особливо скорботний день – 90-х роковин нелюдського акту проти українського народу – Голодомору, звертаючись до вас, я закликаю зрозуміти: чим відрізняється ситуація 1933 і 2023 років.

На цих наших землях колись жили наші прадіди, які так само любили свободу, демократію, любили працю, рідну землю, рідну культуру, хотіли молитися у своїй церкві. По ту сторону східного кордону – тоталітарний кремлівський режим, який хотів вбивати кожного українця, наших прапрадідів лише за те, що вони українці. Чому в 1933 році українці помирали голодною смертю? Тому що світ не почув нас.

У 2023 році українці мають державу, змогли створити військо, озброїлися завдяки міжнародним партнерам і показати світові, що готові боротися, показуючи справжнє лице кремлівського агресора, відкрити очі всьому світу, чого, на жаль, не змогли зробити тоді, в 1933 році, наші прапрадіди. Сьогодні не може бути й мови про те, що міжнародна спільнота не підтримує нас, не підтримує найкращих українців, тих, які сьогодні на різних фронтах виборюють перемогу, навпаки, вона підтримує ресурсами, зброєю. І ми віримо, що в скорому часі Україна ліквідує це зло, яке загрожує міжнародній демократії і міжнародному миру.

Вічна пам'ять усім жертвам Голодомору, усім невинно убієнним жертвам тоталітарного режиму, який протягом століть намагається знищити наш народ!

Слава Україні! *(Оплески)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям Слава!

Слово надається народній депутатці Клименко Юлії Леонідівні, фракція «Голос».

Я так розумію, ви передаєте слово Шараськіну? Будь ласка.

ШАРАСЬКІН А.А., секретар Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Слава Ісусу Христу! Дай Боже, здоров'я! Шановні українці, неукраїнці, дипломати, гості, запрошені! Сьогодні ми говоримо про болючі пам'ятні дати. І тут варто було б зупинитися на тому: в чому має виражатися наша пам'ять, що ж таке «пам'ятати»? Як мінімум, не повторювати своїх помилок, яких було скоєно багато, як мінімум, розуміти про наслідки, які будуть, якщо раптом українці перестануть опиратися чи, правильніше сказати, боротися за своє виживання та існування української нації.

Я хотів би, щоб ми чітко пам'ятали, що голодомори, починаючи з 1920-х років, відбувалися не просто так. Внаслідок проголошення Української Народної Республіки є холодоярці, які залишилися на цих теренах, інші змушені були виїхати і ми мали уряд УНР в екзилі, а вже в 1994 році Микола Плав'юк передав клейноди УНР першому Президенту нової України Леоніду Кравчуку. Але це правонаступництво поки що ми не підтвердили.

Сто років Українській державі, і зараз я на правду радий вітати нащадків ще першої хвилі міграції, які несуть це знання, радий вітати в цьому залі представників Світового конгресу українців на чолі з теперішнім президентом Павлом Гродом (*Оплески*).

Хотів би нагадати, що створення в 1929 році Організації українських націоналістів так нажахало, що почали масово боятися того, а раптом українці знову візьмуться за зброю. Ще з Другої світової війни ми знаємо, що понад 10 років ще точилася національна боротьба, і знову нас карали голодом.

Хочу сказати, що голод відбувається після того, як у нас відбирають зброю. На наступному засіданні ми маємо голосувати за законопроект про цивільну зброю. Я дуже вас прошу зробити правильні висновки, тому що, якщо ми не зможемо оборонятися і захищати себе, нас заморять голодом.

Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, давайте ще раз подякуємо нашим вельмишановним гостям за участь у пленарному засіданні та за непохитну і беззаперечну підтримку українського народу, а саме: Голові Сенату Королівства Бельгія Стефані Д'Оз, Голові Сенату Чеської Республіки Мілошу Вистрчілу, Голові Палати депутатів Чеської Республіки Маркеті Пекаровій Адамовій, Спікеру парламенту Фінляндської Республіки Юссі Халла-Ахо, Спікеру Сенату Республіки Ірландія Джеррі Баттімеру, Президенту Парламентської асамблеї НАТО Міхалу Щербі, Голові Комісії парламенту Естонської Республіки

у закордонних справах Марку Міхкельсону, Голові Комітету Сейму Республіки Польща у закордонних справах Павелу Ковалю, а також Надзвичайному і Повноважному Послу Ісландії в Україні Ханнесу Хейміссону.

Дякуємо вам, друзі! Дякуємо вам за цей день! (*Тривалі оплески*).

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, давайте ще раз подякуємо всім гостям, представникам Світового конгресу українців, шановним спікерам, пані спікерам (*Оплески*).

Шановні колеги, в нас є кілька питань порядку денного. Думаю, ми їх зараз оперативно розглянемо.

На засіданні Погоджувальної ради ми затвердили невеликий порядок денний – три питання. Нагадую, відповідно до частини дев'ятої статті 48 Регламенту такі питання розглядаються за скороченою процедурою.

Отже, переходимо до розгляду першого питання – проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 09.11.2023 про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок (реєстр. № 10016-д від 16.10.2023)» ([№ 10016-д-П](#)).

Доповідач є? На трибуну запрошується Дмитро Сергійович Микиша.

На засіданні Погоджувальної ради депутатські фракції і групи висловили бажання розглянути ці проекти постанов, що ми зараз і зробимо за скороченою процедурою: два – за, два – проти, виступи доповідачів і за потреби Сергій Віталійович висловить позицію комітету.

Дмитро Сергійович Микиша. Будь ласка.

МИКИША Д.С., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 181, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Олександр Сергійовичу. Колеги, нагадаю про що закон, щодо якого подано проект блокуючої постанови. Це повернення податкових перевірок насамперед для наших підприємців, вітчизняного бізнесу. Сьогодні ми говоримо про Голодомор, але давайте не забувати, що в нас ще й війна іде, повномасштабне вторгнення російської федерації. Вітчизняний бізнес є одним із тих, хто допомагає Збройним Силам України боротися проти російської федерації як агресора, як передвісника голодомору. І що ми як держава робимо? Повертаємо податкові перевірки.

Я переконаний, що наш бізнес багатьом із вас вже повідомив у неформальній розмові: що, скільки і куди. Ви про це вже знаєте. Натомість все одно повертаємо перевірки. Це зараз так необхідно? Це так ми дякуємо бізнесу за те, що він стояв на варті і допомагав Збройним Силам України на початку повномасштабного вторгнення? Це наша дяка?

Колеги, також цей закон був прийнятий з порушеннями Регламенту та законів України. Тому й був зареєстрований проект блокуючої постанови, щоб відмінити останнє рішення, повернутися до повторного розгляду в другому читанні, все прослухати, зауважити на всіх поправках і прийняти правильне рішення.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти.

Артуру Володимировичу, рішення комітету щодо цього проекту постанови зрозуміле (*Шум у залі*). Хто? Демченко не є членом цього комітету.

Костюк Дмитро Сергійович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Підтримуємо бізнес, підтримую проект постанови Микиші. Голосуватиму за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Один голос «за» є.

Далі фракція «Європейська солідарність». Хто виступатиме?

Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Друзі, ми розглядаємо важливий проект постанови, в якому йдеться про недопущення повернення податкових перевірок і рекету бізнесу. Але, на жаль...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, Олексію Олексійовичу, повітряна тривога. Я пропоную, щоб Олексій Олексійович закінчив свій виступ, ми проголосували один проект постанови і перейшли до безпечних місць.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дуже дякую.

Друзі, навіть повітряна тривога не зупинить нас, не зупинить мене сказати, що не треба рекетувати український бізнес. Сьогодні український бізнес, на жаль, не менше ніж «шахеда», «калібри», «іскандери» нищать Державна податкова служба, Бюро економічної безпеки, всі інші силові органи, Служба безпеки, правда, не ті, хто бореться за державу, а ті, хто намагається набити свої кишені. Тому не можна допустити, щоб знову повернулися перевірки.

Друзі, я звертаюся до вас – проголосуйте. Звичайно, в парламенті зараз як завжди мало людей, але ми все одно маємо ставити ці питання. Іноді, коли ми об'єднуємося, все-таки добиваємося важливих рішень. Учора Ставка Верховного Головнокомандувача оголосила нарешті про демобілізацію строковиків. Це те, за що ми рік боролися. Це означає, що чогось можна добиватися. Нарешті прозвучало слово «демобілізація». Це те, за що вже довгий час я борюся.

Друзі, давайте доб'ємося і того, щоб наш бізнес не рекетували, а йому допомагали. Так, ми сьогодні не маємо можливості дати бізнесу гроші, але ми можемо хоча б не шкодити йому, не нападати на тих підприємців, відігнати від них на гарматний постріл цю «свору», яка весь час намагається їх відрекетувати.

Тож, друзі, в день роковин Голодомору не допустимо голодомору і геноциду, повернемося обличчям до підприємців!

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 09.11.2023 про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок (реєстр. № 10016-д від 16.10.2023)» ([№ 10016-д-П](#)) в цілому. Прошу голосувати.

«За» – 53.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, я оголошую перерву на час повітряної тривоги. Після її закінчення ми повідомимо про подальші плани Верховної Ради на підставі рішень Погоджувальної ради.

Дякую.

В єдності наша сила! Разом переможемо! Слава Україні!

(Після перерви)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» продовжую наше пленарне засідання, яке переривалося у зв'язку з повітряною тривоною.

Отже, в нас є ще два питання порядку денного.

Проект Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 09.11.2023 про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок (реєстр. № 10016-д від 16.10.2023)» ([№ 1016-д-ПІ](#)).

Хто доповідатиме? Разумкова немає.

Микиша, ви співавтор? *(Шум у залі)*.

Доповідача немає, тоді прошу записатися на виступи: два – за, два – проти. Може, вам хтось із фракції «Слуга народу» передасть слово. Максиме Васильовичу, у вас є шанс дати можливість виступити Микиші.

ПАВЛЮК М.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу перейти до голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, у проекті постанови чітко вказано мотивацію, є рішення комітету. Прошу перейти до голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо.

Артур Володимирович Герасимов, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка, з трибуни.

Парламентаризм в нашому залі, буяє, квітне.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Олександр Сергійовичу! Шановні колеги! Шановні українці! У залі парламенту зараз присутні 22 народні депутати. Тобто я хочу підкреслити, що, чесно кажучи, як мінімум, морально неправильно проводити зараз засідання і це розглядати. Тим не менше ми зараз говоримо про закон, яким хочуть повернути перевірки і ще збільшити «кошмарення» бізнесу. Тобто замість підтримки, його «кошмарять».

Я хочу сказати, що соціальна відповідальність бізнесу з початку повномасштабного вторгнення набагато більша, ніж соціальна відповідальність центральної влади під час повномасштабного вторгнення. Ми всі бачимо публікації журналістів-розслідувачів.

Наступне. Здається, що це така, знаєте, цілеспрямована політика центральної влади. Вони забирають гроші в місцевих громад, чим вбивають децентралізацію, забирають гроші в армії, як це не дивно, бо 30 тисяч повернули не всім, а з цієї «тридцятки», хто не знає, багато солдат купували оснащення для своїх військових частин, забезпечували свої частини, і зараз у них такої можливості немає, забрали військовий ПДФО, за рахунок якого військові частини дуже швидко отримували велику підтримку від місцевої влади, зараз вирішили

забрати гроші у бізнесу. Не розуміють, що бізнес не перевіряти треба, а піклуватися про нього, бо він хоч якісь створює робочі місця для людей. Ось що має бути в пріоритеті у влади. І, чесно кажучи, у політиків немає права на помилку як стосовно бізнесу, так і стосовно армії. А ще стосовно армії скажу, що політики не мають права звільняти бойових генералів без згоди військового керівництва.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 09.11.2023 про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до Податкового кодексу та інших законів України щодо скасування мораторію на проведення податкових перевірок (реєстр. № 10016-д від 16.10.2023)» ([№ 10016-д-ПІ](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 12.

Рішення не прийнято.

Проект постанови відхилено.

Наступний проект Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 22.11.2023 року про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань (реєстр. № 8313 від 27.12.2022)» ([№ 8313-П](#)).

Від авторів до слова запрошується народний депутат України Георгій Георгійович Мазурашу. Будь ласка.

МАЗУРАШУ Г.Г., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 203, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу», Комітет з питань молоді і спорту. Про що йдеться? В ухваленому законі (проект [№ 8313](#)) держава ніби сказала, що їй трохи байдуже на спорт і спортсменів, що питання спортивних відпусток (порядок і умови), які врегульовуються Кабінетом Міністрів України, треба віддати на відкуп роботодавцям (визначатиметься колективними/трудовами договорами). Наскільки я зрозумів, це сталося помилково, тому що під час розгляду законопроекту з цієї трибуни була озвучена інформація, що головний комітет вирішив залишити норми щодо спортивних відпусток у чинній редакції, що це питання врегульовується на рівні Кабінету Міністрів України. У такому разі врахування названих поправок не мало б сенсу, адже вони і пропонували скасувати внесення змін до цих норм. І коли я від Комітету з питань молоді і спорту наполягав на врахуванні цих поправок, колеги, почувши інформацію від комітету, що нібито це враховано, вирішили залишити

їх в чинній редакції, вважали, що однаково голосувати чи ні за ті поправки від нашого комітету, і вони не набрали необхідної кількості голосів для врахування. Ухваливши цей закон, питання щодо відпусток вирішуватиметься не на центральному рівні, а на рівні роботодавців.

Ми неодноразово в цьому залі щедро аплодували Харлан, Беленюку, іншим нашим зірковим спортсменам. Розуміємо, що успіхи наших спортсменів є важливим елементом нашої міжнародної дипломатії. Я як представник «помаранчевої команди» хочу сказати: давайте не словом, а ділом виправимо це. Сьогодні ми можемо привести норми прийнятого закону у відповідність до озвученого з трибуни або...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Георгію Георгійовичу.
Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.
Сергій Віталійович Кальченко. Будь ласка.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати, пропоную перейти до голосування і визначатися шляхом голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.
Традиційно, саме таке рішення у висновку комітету.
Михайло Михайлович Цимбалюк, «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Дякую, шановний пане головуєчий. Цим законом ми унормовуємо багато речей стосовно відпусток військовослужбовців, які демобілізувалися і будуть демобілізовані після нашої перемоги. Більше того, всім мобілізованим передбачається компенсація за невикористану відпустку і багато тих речей, яких сьогодні очікує українське суспільство.

Прошу перейти до голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов, фракція «Європейська солідарність». На цей раз з місця, так?

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Олександр Сергійовичу! Шановні колеги! Зараз, як ніколи, дуже важливо нам тримати єдність і не на словах, а на ділі. Одним із напрямів, де ми цю єдність маємо тримати, є наша міжнародна діяльність. Саме тому тут всі розуміють, що коли за кордоном, ми *one voice*, і без різниці влада це чи опозиція.

Саме тому я хотів би персонально звернутися до президії, української влади з проханням зрозуміти, що сьогодні зайвих зусиль на міжнародному треку немає.

Кожен, хто може працювати за кордоном, хто сьогодні може зберегти підтримку України від падіння, хто може працювати на користь України, має це робити, а не випрошувати в українській владі право працювати на Україну.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Артуре Володимировичу.

Хочу зазначити, що представники опозиції активно беруть участь у міжнародній діяльності. Я особисто бачив новини одного з провідних телеканалів, який називається «Прямий», про дуже активну роботу Петра Олексійовича Порошенка – керівника вашої політичної сили на безпековому форумі у Галіфаксі. Нагадую, це Канада. Думаю, такий досвід нам потрібно обов'язково розповсюджувати далі. Дякую.

Переходимо до голосування. Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про скасування рішення Верховної Ради України від 22.11.2023 про прийняття в другому читанні та в цілому проекту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впорядкування надання та використання відпусток, а також інших питань (реєстр. № 8313 від 27.12.2022)» ([№ 8313-П](#)) в цілому. Прошу голосувати.

«За» – 6.

Рішення не прийнято.

Проект постанови відхилено.

Шановні народні депутати, розгляд питань на сьогодні завершено. Дякую всім за участь у пленарному засіданні (*Шум у залі*).

Мотовиловець проведе засідання Погоджувальної ради обов'язково, колись.

Зараз я оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую про необхідність непоширення інформації щодо його початку.

В єдності, Артуре Володимировичу Герасимов, наша сила! Разом переможемо! Слава Україні!